

LEBRIS

We know
books

OSAMU DAZAI

Soția lui Villon
și alte proze la feminin

Traducere din limba japoneză
și note de Iolanda Prodan

2024

Cuprins

Soția lui Villon.....	11
Așteptare	57
Greierile	63
Felinare.....	89
Umilință.....	103
8 decembrie.....	125

Soția lui Villon

ヴィヨンの妻

1

M-a trezit zgomotul ușii deschizându-se cu o bufnitură, dar, cum nu putea fi decât respectabilul meu soț, întors acasă mort de beat în dricul nopții, n-am scos nicio vorbă și am rămas în așternuturi.

A aprins lumina din odaia alăturată și, gâfâind greu, haa, haa, a deschis cu o smucitură sertarele biroului și ale bibliotecii, a început să cotrobăie, pesemne căuta ceva, apoi, brusc, un zgomot surd mi-a dat de înțeles că se

prăbușise pe tatami. Preț de câteva clipe l-am auzit doar gâfâind sacadat, haa, haa. Întrebându-mă nedumerită ce face, am început să vorbesc cu el, întinsă pe saltea cum eram.

— Bine ai venit acasă. Ai mâncat? Sunt câteva *omusubi*¹ în bufet.

— A, mulțumesc, a răspuns pe un ton neobișnuit de amabil. Ce face micuțul? Mai are febră?

Să mă întrebe de copil, ei bine, și asta mi s-a părut foarte ciudat. Micuțul nostru împlinește patru ani anul viitor, dar, fie că e prost hrănit, fie din cauza dependenței de alcool a lui taică-său sau a unei boli, e mai mic decât un copilaș de doi ani, abia se ține pe picioare, iar cât despre vorbit, tot ce poate îngăima e doar „papa buni, papa buni” și „îihh-îihh”, încât mă întreb dacă nu cumva e debil. Odată, am mers la baia publică și, cum îl țineam în pielea goală în brațe, mi s-a părut atât de mic și de pirpiriu, încât m-a apucat disperarea și am izbucnit în plâns de față cu toată lumea – și era multă. Pe copilaș îl doare mereu burtica, face febră tot timpul, dar, cum

---

1. Chiftele din orez rece fiert, cunoscute și ca *onigiri*.

bărbatul meu nu prea stă pe-acasă, nu cred că-i pasă de el, că și dacă-i spun „Micuțul a făcut febră”, zice „A, da? Du-l să-l vadă un medic”, apoi își aruncă precipitat mantoul pe el, iese din casă și pleacă numai el știe unde. Eu vreau să-l duc la medic, dar nu am bani, așa că tot ce pot să fac este să mă întind lângă el și să-l mângâi tăcută pe creștet.

Și totuși, în noaptea aceea, dintr-un motiv misterios, soțul meu mi-a vorbit straniu de blând și a binevoit să mă întrebe dacă micuțul mai are febră, ceea ce mai curând mi-a dat o presimțire înfricoșătoare, cu fiori reci pe șira spinării, decât să mă bucure. Neștiind ce să-i răspund, am rămas tăcută, apoi, o vreme, i-am ascultat gâfâielile aspre, până când, la un moment dat, dinspre ușă s-a auzit un glas slab de femeie.

— E cineva acasă?

Am tresărit, de parcă turnase cineva apă rece ca gheața peste mine.

— Ōtani-san, sunteți acasă? a întrebat din nou, de data asta pe un ton mai ascuțit.

Odată cu zgomotul ușii deschise, am auzit-o întrebând pe un glas ce-i trăda furia:

— Ōtani-san! Sunteți acasă, nu?

În cele din urmă, bărbatul meu a ieșit în hol.

— Ce e? a răspuns tâmp și speriat rău de tot.

— Niciun ce e! a răspuns femeia, coborând glasul. De ce furați bani, când aveți o casă așa de bună? Încetați cu glumele proaste și dați-ne banii înapoi. Dacă nu, merg chiar acum la poliție.

— Ce tot îndrugi? Nu fi insolentă! N-ai ce căuta aici. Afară! Dacă nu pleci, am să fac eu plângere la poliție.

Brusc, s-a auzit glasul unui alt bărbat:

— Sensei, cât tupeu aveți să ne spuneți că nu avem ce căuta aici. Nu pot să-mi cred urechilor. De data asta, e grav ce-ați făcut. Să furi bani, asta nu se mai numește glumă. Habar nu aveți cât de mult am suferit, și eu, și nevasta mea, din cauza dumitale. Și, de parcă nu era de-ajuns, în noaptea asta mai faceți și o scenă scandaloasă. M-am înșelat în privința dumitale.

— Țsta e șantaj! s-a răstit bărbatul meu, cu glasul tremurând. Mă extorcați. Ieșiți! Dacă mai aveți reproșuri, vi le ascult mâine.

— Cum îndrăzniți să spuneți așa ceva, Sensei? Vă comportați ca un derbedeu de

primă clasă. Nu avem de ales, mergem la poliție.

Vorbele pline de răutate și dezgust mi-au făcut pielea de găină din creștet până în tălpi.

— N-aveți decât! a urlat soțul meu, dar glasul lui era deja stins și indiferent.

M-am ridicat, am tras un *haori*¹ peste cămașa de noapte și am ieșit în hol.

— Bună seara, i-am salutat pe cei doi.

— Ia te uită. E soția dumitale? a întrebat bărbatul – să fi avut vreo cincizeci de ani, purta o haină până la genunchi și avea fața rotundă –, salutându-mă fără să zâmbească și aplecând ușor capul.

Femeia era trecută de patruzeci de ani, minionă, slabă și bine îmbrăcată.

— Scuzați-ne că v-am deranjat în miez de noapte, m-a salutat fără să surâdă câtuși de puțin, luându-și șalul de pe umeri.

În clipa aceea, bărbatul meu a sărit în *geta*² și a dat să fugă pe ușă.

-
1. Haină tradițională, lungă până la șolduri, purtată de obicei peste chimonou.
  2. Încălțăminte tradițională japoneză, asemănătoare cu șlapii, cu talpă din lemn și două barete din material textil.

— E imposibil omul ăsta! a strigat bărbatul.

L-a prins pe soțul meu de un braț și, preț de câteva clipe, cei doi s-au îmbrâncit.

— Dacă nu-mi dai drumul, bag cuțitu-n tine!

În mâna lui dreaptă strălucea lama unui cuțit pliabil. Ținea mult la el și îmi aminteam că îl păstra în sertarul de la birou. Fără îndoială că, atunci când s-a întors acasă, presimțind că o să aibă necazuri, a început să cotrobăie prin sertare după el, apoi l-a vârât în buzunar.

Bărbatul a făcut un pas înapoi. Numaidecât, mânecile mantoului soțului meu s-au ridicat ca aripile unui corb și el a zburat pe ușă.

— Hoțul! a strigat bărbatul din toți rărunchii.

A dat să iasă după el ca să-l prindă, dar eu am ieșit desculță în holul cu podea de lut și l-am apucat de o mână.

— Opriti-vă, vă rog. La ce bun să vă răniți amândoi? Lăsați-mă pe mine să mă ocup.

— Are dreptate, a spus femeia. E un nebun cu un cuțit. E în stare de orice.

— Lua-l-ar naiba! Merg la poliție. Nu mai închid ochii, a mormăit bărbatul ca pentru sine, privind în întuneric, dar nu mai părea atât de înverșunat.

— Mă scuzați, vă rog, intrați. Povestiți-mi ce s-a întâmplat, le-am spus înainte să intru în hol și să mă așez pe podea. Am să încerc să rezolv neînțelegerea, vă rog, intrați. Mă scuzați, dar în casa noastră e cam mizerie.

Cei doi au făcut schimb de priviri, au încuviințat încet din cap, apoi bărbatul mi-a spus, pe un ton schimbat:

— Orice ne-ați spune, noi suntem lămuriiți, dar am să vă povestesc totuși ce s-a întâmplat.

— Foarte bine. Intrați, vă rog, și faceți-vă comozi.

— Nu putem zăbovi prea mult, a spus bărbatul și a dat să se dezbrace de mantou.

— Nu vă dați jos haina, vă rog. E frig aici. Rămâneți îmbrăcat, vă rog. Nu am aprins focul.

— Dacă așa doriți, mă scuzați, dar am să rămân cu haina pe mine.

— Și dumneata, doamnă, vă rog, nu vă dați jos haina.

Cei doi au intrat în odaia de șase tatami a soțului meu, mai întâi bărbatul, apoi femeia. Când au dat cu ochii de peisajul dezolant, li s-a tăiat răsuflarea: rogojinile de bambus de pe podea erau pe jumătate putrezite, hârtia ușilor glisante era ruptă, zugrăveala de pe pereți stătea să cadă, scheletul dulapului se vedea de după hârtia scorojită de pe uși, iar într-un colț stăteau un birou și un raft de cărți – vorba vine, căci era gol, fără nicio carte.

— Tatamiul e murdar, vă rog să vă așezați pe astea, le-am spus, oferindu-le două pernuțe cu marginile descusute, din care ieșea vatelina.

Am făcut din nou o plecăciune adâncă în fața lor.

— Încântată de cunoștință. Vă cer scuze pentru toate necazurile pricinuite de soțul meu, pentru scena dezgustătoare pe care a făcut-o în noaptea asta. Are un temperament straniu...

M-am oprit brusc și am izbucnit în plâns.

— Scuzați-mi impolitețea, doamnă, dar ce vârstă aveți? m-a întrebat bărbatul.

Nu părea deranjat că stătea cu picioarele încrucișate pe pernuța ruptă. Cu coatele

sprijinite pe genunchi, cu bărbia odihnindu-i-se în podul palmei, s-a aplecat în față către mine.

— Eu?

— Da. Cred că soțul dumitale are în jur de 30 de ani, nu?

— Eu am... Sunt cu patru ani mai mică decât el.

— Adică aveți 26 de ani. Nu pot să cred. Atât de tânără? Bine, dacă soțul dumitale are 30 și sunteți cu patru ani mai mică, e normal să aveți 26 de ani, dar, chiar și așa, tot uimit sunt.

— Nici eu nu-mi revin din uimire, încă de când v-am văzut, a spus femeia, îțindu-și capul de după spatele bărbatului. Sunt impresionată. O femeie de o frumusețe atât de răvășitoare e soția lui Ōtani-san, care se comportă de-o manieră...

— E bolnav. Da, e bolnav. Nu a fost mereu așa, dar pe zi ce trece e tot mai rău...

Bărbatul a oftat adânc și a continuat:

— Doamnă Ōtani, uitați cum stă treaba. Eu și soția mea avem o mică tavernă în apropiere de gara Nakano. Amândoi ne-am născut în Jōshū, unde ne mergea bine, dar, cum

să vă spun, nouă ne place să ne bucurăm de viață și, sătui să facem negustorie cu niște țărani zgârciți și meschini, acum 20 de ani, eu și nevasta mea am venit la Tōkyō. La început, am muncit într-un restaurant din Asakusa pentru un blid de mâncare și acoperiș deasupra capului și, după ce ne-am chinuit o vreme, din banii puși deoparte am luat cu chirie, cred că în 1936, dacă-mi amintesc bine, o căsuță în apropiere de gara Nakano, unde stăm și azi, cu o odaie de șase tatami și cu alta îngustă cu podea de lut, cam mizerabilă, dar în care am deschis o tavernă mică pentru o cliență modestă, care nu dă mai mult de un yen sau doi ca să se simtă bine o dată. Cu toate astea, eu și soția mea nu am cedat ispitei de a trăi în lux și am muncit din greu, iar așa am reușit să ne facem un stoc consistent de *shōchū*¹ și gin. Mai târziu, când nu se mai găseau țării și alte crâșme se închideau, am strâns din dinți și nu ne-am lăsat de negustorie. Ba mai mult, unii dintre clienții noștri fideli ne-au dat o mână de ajutor. Oameni de

---

1. Băutură distilată din orez, cartofi-dulci și orz, mai tare decât sakeul.